

P. E. Hansen: Flere af de foregaaende Talere har anstillet Betragtninger over de vanskelige Forhold, vi lever under. Det maa indrømmes, at Tiderne er alvorlige, og at Statens finansielle Stilling tegner sig mørkt. Men var det endda saa, at vort Erhvervsliv havde gode Kaar, kunde vi sagtens bringe Balance paa Statsbudgettet. Det er jo imidlertid saa langt fra Tilfældet, thi de fleste Erhvervsgrene herhjemme lider for Tiden under et haardt Tryk. Det er særlig det, der gør Stillingen saa betænkelig. Skatteevnen vil i den kommende Tid svækkes betydeligt, det vil Skattemyndighederne faa at mærke ved den kommende Skatteligning. Jeg, som bor ude paa Landet og kender Landboforholdene saa godt som nogen, maa desværre sige, at jeg nu med stor Betænkelighed ser paa, hvordan det vil gaa særlig det mindre Landbrug. Jeg siger med Villie: det mindre Landbrug, thi jeg vil i denne Henseende henregne de mindre Gaardmandsbrug til samme Kategori som Husmandsbrugene; Stillingen for en hel Del af de mindre Landbrug er nemlig ret haard og vanskelig, især paa Grund af den lille Høst i Aar. Vi kan vel desværre nok gaa ud fra, at det Kvantum Statskorn, som skulde fremkomme ved Kornordningen, langt fra vil indgaa. Jeg tror, vi kan faa Korn nok til Folkeernæringen her i Landet, men der vil sikkert blive alt for lidt Korn til Udlevering til de mindre Jordbrugere, som kommer til at trænge, og jeg frygter for, at det vil blive mange. Thi kan der ikke skaffes Korn nok til, at de smaa Jordbrugere kan opretholde en lille Produktion og derved skaffe sig en Smule Indtægt, maa de hjælpes paa anden Maade. Der er antydnet mange forskellige Maader, hvorpaa man skulde komme Husmandstanden til Hjælp. Jeg vil derom sige, at det at yde Pengehjælp vilde være uheldigt. Nej, vi maa søge at skabe Eksistensbetingelser for dem, det er den bedste Maade at støtte et Erhverv paa. Vi maa med alle de Midler, der staar til Raadighed, tilstræbe, at ingen Stand eller Klasse i vort Folk bliver trykket haardere ned, end at den kan rejse sig igen. Under almindelige Forhold er det heldigst, at en Stand rejser sig ved egen Kraft. Men her, hvor Samfundet kræver saa meget, og hvor vi lever under saa unormale Forhold, har Samfundet absolut Pligt til at søge at tilvejebringe Eksistensbetingelser for, at denne talrige Stand kan holdes oppe under de alvorlige Forhold.

Flere ærede Talere har paa en Maade

anket over, at Staten ydede Landbruget alt for mægtige Tilskud. Jeg tror, at dette skyldes mere Ukendskab end Lyst til at være uretfærdig overfor Landbruget. Disse store Tilskud ydes jo i Virkeligheden ikke til Landbruget, men ydes, for at hele Befolkningen kan faa de vigtigste Livsfor nødenheder til en taalelig Pris. Hvordan vilde det nemlig komme til at se ud, hvis Landbruget skulde producere med Tab? Det vilde ikke komme til at se godt ud i Landet, men selv med den Pris, der nu ydes for Landbrugets Produkter — og jeg indrømmer, at det vil være urigtigt at forlange en højere Pris. —, er Landbruget dog daarligere stillet nu end i 1914—15, da vi kun fik 17—18 Kr. for en Td. Rug eller Hvede. Det er fra andre Erhvervs Side ofte gjort gældende, at Landbruget i Danmark ikke mere indtog den høje Førsteplads i vort Erhvervsliv som for Aar tilbage. Men skal vi staa denne Krise igennem, er det Landbruget i Danmark, der skal bringe os over Vanskelighederne. Derfor er det nødvendigt, at man ikke byder Landbruget strengere Kaar, end at det efter Krigen kan være saa nogenlunde ydedygtigt. Det har Betydning ikke blot for Landbruget selv, men for hele Samfundet.

Selv om vi nu snart glider ind i en Valgsituation, hvor flere Aars Politik skal gøres op, Politik, ført under Forhold og Vilkaar for Folk og Land saa alvorlige som aldrig før, og hvor de forskellige Interesser vil komme til at staa skarpt overfor hverandre, haaber jeg dog, at man indenfor alle Partier vil føle sit Ansvar og fremdeles kunne enes om at løse de store Opgaver, der sikkert vil melde sig, efterhaanden som Vinteren skrider frem og Nød og Savn holder sit Indtog i mange Hjem, og være rede til at yde Hjælp og Støtte til de mange, som skal hjælpes.

Der er et Spørgsmaal, som allerede er fremdraget af det ærede Medlem fra Kolding (Laursen) og det ærede Medlem fra Søby (Pinstrup), et Spørgsmaal, som alle Landmænd er interesserede i, og som ogsaa har overordentlig stor Betydning for hele Samfundet, det er Spørgsmaalet om Landets Forsyning med Kunstgødning, Kvælstofgødning til Foraaret; derpaa beror det for en stor Del, om vi kan faa en stor og rig Høst i 1918, og derfor maa der gøres, hvad gøres kan, for at Landmændene til Foraaret kan faa Kunstgødning til overkommelige Priser. Med den stærke Reduktion af Besætningerne, som de fleste Landmænd er tvungne til, bliver der langt mindre